

การวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบประเมินพฤติกรรม ที่มีความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ

Factor analysis of A Happiness at work Scale for Registered Nurses

น้ำทิพย์ กุณา อารีย์วรรณ อ่วมตานี*

Namtip Kuna Areewan Oumtanee*

คณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ปทุมวัน กรุงเทพฯ ประเทศไทย 10330

Faculty of nursing, Chulalongkorn University, Bangkok, Thailand 10330

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบประเมินพฤติกรรมที่มีความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้คือ พยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ จำนวน 345 คน เครื่องมือวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพโดยผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ค่า CVI เท่ากับ .82 และวิเคราะห์ความเที่ยงของเครื่องมือได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ .90 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์องค์ประกอบด้วยวิธีการสกัดองค์ประกอบหลัก หมุนแกนด้วยวิธีไดเร็กต์ออบลิมีน

ผลการวิจัยสรุปได้ว่า พฤติกรรมความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วย 20 ข้อคำถาม มีค่าน้ำหนักปัจจัยระหว่าง .506-.892 และสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 66.945 แบ่งเป็น 5 องค์ประกอบ 1) ความรักในงานเป็นองค์ประกอบสามารถอธิบายความแปรปรวนได้มากที่สุด คือร้อยละ 40.472 ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม 2) ความมุ่งมั่นในงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.073 ประกอบด้วย 3 ข้อคำถาม 3) ด้านการมีปฏิสัมพันธ์ อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.885 ประกอบด้วย 3 ข้อคำถาม 4) ความพอใจในงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.344 ประกอบด้วย 5 ข้อคำถาม และ 5) ความกระตือรือร้นในงาน อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.172 ประกอบด้วย 4 ข้อคำถาม ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถนำข้อมูลไปใช้ในการวิจัยต่อ โดยวิเคราะห์การยืนยันองค์ประกอบที่ได้เพื่อพัฒนาแบบประเมินให้สามารถใช้กับพยาบาลวิชาชีพในระดับอื่นได้

คำสำคัญ : ความสุขในงาน พยาบาลวิชาชีพ

Abstract

The purpose this research was to factor analysis of A Scale Happiness at work for Registered Nurses. Study samples were 345 Registered nurses. The research instrument was Happiness at Work Scale (HWS) examined for the content validity by a panel of expert. The content validity index of the HWS was .82. The reliability with alpha coefficient of this instrument was .90. After data collection, data were analyzed by using the factor analysis with principle component and direct oblimin rotation.

Research findings: the work happiness for professional nurses was included 20 items with factor loading .506-.892 and accounted for 66.945 % of total variance, The WHS was consisted of 5 components as follows: 1) Love of the Work (5 items) accounting for 40.472 % of variance, 2) Concentration at work (3 items) accounting for 9.073 % of variance, 3) Inter-personal relationship (3 items) accounting for 6.885 % of variance, 4) Willingness to work (5 items) accounting for 6.344 % of variance, and 5) Work enthusiasm (4 items)

accounting for 4.172 % of variance. The finding from this study can be employed for further research. By confirmatory factor analysis, developed and applied A Happiness at Work Scale to other level of Registered nurses.

Keywords : Happiness at work, Registered nurses

บทนำ

ความสุขเป็นดัชนีชี้วัดสำคัญในปัจจุบัน จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์ให้คนทำงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีความสุข หากมีความสุขในงานก็ทำให้สุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี เป็นกำลังสำคัญขับเคลื่อนหน่วยงาน องค์กรและประเทศชาติไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย เช่นเดียวกับองค์การสุขภาพโดยเฉพาะฝ่ายการพยาบาล วิชาชีพพยาบาลเป็นงานที่มีความเครียดสูง ทำงานกับความเป็น-ความตายของมนุษย์ ดูแลผู้ป่วยที่มีความหลากหลาย ความต้องการด้านสุขภาพของประชาชนเพิ่มขึ้นอย่างมากและรวดเร็ว ทำให้ภาระงานเพิ่มขึ้น รวมถึงวิทยาการความก้าวหน้าของเทคโนโลยีทางการแพทย์และการเกิดโรคอุบัติการณ์ใหม่ๆ ทำให้พยาบาลต้องพัฒนาความรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง สิ่งเหล่านี้ล้วนทำให้เกิดความเครียดสูงขึ้นและไม่มีความสุขในงาน อัตราการคงอยู่ในงานลดลงเกิดการขาดแคลนในวิชาชีพส่งผลกระทบต่อดูแลผู้ป่วยและคุณภาพการบริการ¹ สอดคล้องกับผลงานวิจัยที่พบว่าความสุขในงานของพยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง² หากพยาบาลมีความสุขในงานก็จะส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ออกมาดีมีประสิทธิภาพ องค์กรมีความก้าวหน้า บุคลากรยึดมั่นผูกพันต่อองค์กร³ ดังนั้นควรมีการศึกษาองค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพเพื่อจะได้เป็นข้อมูลพื้นฐานในส่งเสริมให้เกิดความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ

สำหรับการศึกษาความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพมีการใช้เครื่องมือวัดความสุขในงานที่แตกต่างกันและมีข้อจำกัดหลายประการ ซึ่งจากการทบทวนวรรณกรรมพบว่าแนวคิดที่ถูกนำมาสร้างและพัฒนาแบบวัดความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ ได้แก่แนวคิดของ 1) Furnham and Brewin⁴ 2) Diener⁵ และ 3) Manion⁶ โดยผู้เขียนแนวคิดได้เสนอองค์ประกอบที่ทำให้เกิดความสุขในงาน เครื่องมือที่มีอยู่เดิมจึงเป็นการวัดปัจจัยที่ทำให้พยาบาลเกิดความสุขในงาน ซึ่งผู้วิจัยสนใจแบบประเมินพฤติกรรมที่มีความสุขในงาน โดยสร้างแบบ

ประเมินขึ้นมาและหาองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพเน้นในการวัดพฤติกรรม เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้บริหารในการส่งเสริมให้พยาบาลมีความสุขในงานเพิ่มมากขึ้น

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนาแบบประเมินพฤติกรรมที่มีความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมที่มีความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ

กรอบแนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้บูรณาการเนื้อหาความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพจากการทบทวนวรรณกรรม ตามแนวคิดของ war⁷, Furnham and Brewin⁴, Diener⁵, Manion⁶ ัฒมน วรรณพิน และวาสิณี วิเศษฤทธิ์⁸ ได้องค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ 3 ด้านได้แก่ 1) ความกระตือรือร้นในงาน ประกอบด้วยบุคคลอยากทำงาน มีความตื่นตัว ทำงานด้วยกระฉับกระเฉง รวดเร็วและมีชีวิตชีวาในการทำงาน รู้สึกเวลาในการทำงานผ่านไปเร็ว ไม่รู้สึกเหนื่อยเวลาทำงาน 2) ความสนุกในงาน ประกอบด้วยการที่บุคคลมีความร่าเริงทำงานด้วยความเพลิดเพลิน ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่เครียดไม่วิตกกังวลเวลาทำงาน มีเวลาให้ก็องค์การได้เต็มที่ เข้าร่วมกิจกรรมของหน่วยงานหรือองค์กร 3) ความรักในงาน ประกอบด้วยบุคคลมีความยินดี ตื่นเต้นที่จะได้ปฏิบัติงาน ตั้งใจปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจ มีพลังใจในการทำงานอย่างสุดความสามารถ รักในวิชาชีพ ไม่คิดจะเปลี่ยนงานหรือลาออก อยากจะพัฒนาปรับปรุงสิ่งต่างๆ ให้ดีขึ้น ซึ่งเนื้อหาที่ได้จะเป็นแนวคิดพื้นฐานในการสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพ เพื่อหาตัวแปรที่จะนำไปสร้างรายการข้อคำถามในการวิเคราะห์องค์ประกอบต่อไป โดยในการสร้างรายการข้อคำถามและการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการพัฒนาเครื่องมือวิจัยของ DeVellis⁹

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยาย (Descriptive research) เพื่อศึกษาองค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยนำเสนอรายละเอียดดังนี้คือ การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง การสร้างเครื่องมือ การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือพยาบาลวิชาชีพระดับปฏิบัติการที่ปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานตั้งแต่ 1 ปีขึ้นไป จำนวน 10,494 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง 300 คน ตามแนวคิดของ DeVellis⁹ ซึ่งแนะนำว่า จำนวนตัวอย่างที่มากเพียงพอในการวิเคราะห์องค์ประกอบ อย่างน้อย เท่ากับ 300 คน และเพื่อป้องกันแบบวัดสูญหายจึงคิดคำนวณกลุ่มตัวอย่างเพิ่ม 15% เป็นจำนวนทั้งหมด 345 คน การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการเลือกแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage random sampling) ได้มาทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ โรงพยาบาลศิริราช จำนวน 177 คน โรงพยาบาลธรรมศาสตร์เฉลิมพระเกียรติ จำนวน 35 คน โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ จำนวน 55 คน โรงพยาบาลศรีนครินทร์ จำนวน 41 คน และโรงพยาบาลสงขลานครินทร์ จำนวน 37 คน กำหนดขนาดของตัวอย่างประชากรในแต่ละโรงพยาบาลที่สุ่มได้และคำนวณตามสัดส่วนประชากรในแต่ละโรงพยาบาล

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบวัดความสุขในงานที่พัฒนาขึ้น โดยขั้นตอนการพัฒนาดังนี้

1. คัดเลือกตัวแปรพฤติกรรมที่แสดงถึงความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ โดยศึกษาตำรา เอกสาร ทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ทั้งในและต่างประเทศ วัตถุประสงค์ประกอบพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ 3 ด้าน ได้แก่ ความสนุกในงาน ความกระตือรือร้นในงานและความรักในงาน นำข้อมูลที่ได้มาสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพจำนวน 25 คน โดยให้ระบุว่าพฤติกรรมใดบ้างที่แสดงออกว่าพยาบาลวิชาชีพมีความสุขในงาน

2. วิเคราะห์เนื้อหาที่ได้จากการสัมภาษณ์พยาบาลวิชาชีพพร้อมกับเนื้อหาที่ได้จากการทบทวนวรรณกรรมและ

สัมภาษณ์นักร้อง เพื่อมาสร้างเป็นนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการได้ 3 ด้าน คือ 1) ความสนุกในงาน 2) ความกระตือรือร้นในงาน และ 3) ความรักในงาน โดยใช้วิธีวิเคราะห์จากแนวคิด war⁷, Furnham and Brewin⁴, Diener⁵, Manion⁶ และรัชมนวรรณพินและวาสิณี วิเศษฤทธิ์⁸ เป็นแนวคิดพื้นฐานร่วมกับการสัมภาษณ์ จำแนกตามพฤติกรรมที่มีความสุขในงาน

3. นำข้อมูลที่ได้จากข้อ 2 มาสร้างเป็นรายการข้อคำถามได้ทั้งหมด 33 ข้อ ด้านความสนุกในงานประกอบด้วย 12 ข้อ ด้านความกระตือรือร้นในงานประกอบด้วย 10 ข้อ และด้านความรักในงานประกอบด้วย 11 ข้อ โดยใช้มาตราวัดประมาณค่า (Rating Scale)

4. นำแบบวัดดังกล่าวไปตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน ซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่จบการศึกษาระดับปริญญาโทขึ้นไปและมีประสบการณ์ด้านการวิจัย ประกอบด้วย อาจารย์ประจำคณะพยาบาลศาสตร์ 2 คน ผู้บริหารทางการพยาบาล 1 คน พยาบาลชำนาญการพิเศษ 1 คน และนักจิตวิทยา 1 คน ได้ค่าดัชนีความตรงตามเนื้อหา (CVI) เท่ากับ .82 ผู้ทรงคุณวุฒิให้ข้อเสนอแนะในการปรับแก้ไขข้อคำถามให้มีความสอดคล้องของเนื้อหาในแต่ละรายด้าน โดยคงเหลือข้อคำถามทั้งหมด 33 ข้อ ประกอบด้วย ด้านความสนุกในงาน 11 ข้อ ด้านความกระตือรือร้นในงาน 10 ข้อ และด้านความรักในงาน 12 ข้อ นำรายการข้อคำถามหลังปรับปรุงแก้ไขไปทดลองใช้กับกลุ่มที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ความเที่ยงของชุดรายการข้อคำถาม โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคโดยรวม ได้เท่ากับ .90 ส่วนค่าความเที่ยงรายด้านความสนุกในงาน ความกระตือรือร้นในงานและความรักในงาน เท่ากับ .76 .84 และ .85 ตามลำดับ

การพิทักษ์กลุ่มตัวอย่าง

ผู้วิจัยได้ส่งโครงการวิจัยเสนอต่อกรรมการพิจารณาจริยธรรมในมนุษย์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รหัสโครงการ 079.1/58 อนุมัติ 30 มิถุนายน 2558 มหาวิทยาลัยต้นสังกัดของโรงพยาบาลกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ รหัสโครงการ NUR: 2558-0329 อนุมัติ 24 สิงหาคม 2558 มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ รหัสโครงการ 58-221-19-9 อนุมัติ 31 สิงหาคม 2558 มหาวิทยาลัยขอนแก่น รหัสโครงการ HE581293 อนุมัติ 18 กันยายน 2558 มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ 447/2558 (EC3) อนุมัติ 2 ตุลาคม 2558 และ

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ รหัสโครงการ 045/2558 อนุมัติ 14 ตุลาคม 2558 เมื่อผ่านการพิจารณา จึงดำเนินการเก็บข้อมูล โดยมีเอกสารชี้แจงผู้ร่วมวิจัย ไม่เปิดเผยข้อมูลให้เกิดความเสียหายทั้งในด้านส่วนตัวและองค์กร การนำเสนอข้อมูลจะนำเสนอในภาพรวมของกลุ่มประชากรและจะเสนอข้อมูลที่ใช้ประโยชน์ในการวิจัยเท่านั้น หากไม่สมัครใจเข้าร่วมวิจัย มีสิทธิ์ที่จะปฏิเสธหยุดให้สัมภาษณ์หรือไม่ตอบแบบสอบถาม โดยไม่ส่งผลกระทบต่อผู้เข้าร่วมวิจัยและองค์กร ทั้งในเรื่องส่วนตัวและในการทำงาน การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. เมื่อได้รับการอนุญาตเก็บข้อมูล ผู้วิจัยติดต่อผู้ประสานงานวิจัยของฝ่ายการพยาบาล เพื่อชี้แจงรายละเอียดในการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยนำเอกสารชี้แจงกลุ่มตอบแบบสอบถามและหนังสือยินยอมเข้าร่วมวิจัย แบบวัดความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพพร้อมซองเปล่า จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยใส่ซองเอกสารเพื่อให้กลุ่มตัวอย่างตอบกลับคืนฝ่ายการพยาบาลภายในระยะเวลา 2 สัปดาห์

2. หลังได้รับแบบสอบถามคืน ผู้วิจัยตรวจสอบข้อมูลฉบับที่สมบูรณ์ครบถ้วนจำนวน 341 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.84 นำข้อมูลไปบันทึกในคอมพิวเตอร์ และวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากผู้วิจัยได้ตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบโดยพิจารณาค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin measure of sampling adequacy (KMO) มีค่า KMO = .937 แสดงให้เห็นว่า ข้อมูลมีความเหมาะสมระดับมากที่สุดในการนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ¹⁰ จึงได้นำ

ไปวิเคราะห์ด้วย Factor Analysis เลือกวิธีการสกัดปัจจัยโดยหาองค์ประกอบหลัก (Principal component analysis) และหมุนแกนด้วยวิธีการไดเรคต์ออบลิมีน (Direct oblimin) นำไปแปลผลโดยพิจารณาจากค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ที่ได้จากการหมุนแกน แล้วเลือกตัวแปรที่มีน้ำหนักปัจจัยมากที่สุดพิจารณาในแต่ละองค์ประกอบน้ำหนักปัจจัยต้องมากกว่า 0.5 ขึ้นไปและความต่างระหว่างค่าน้ำหนักปัจจัยจากแต่ละองค์ประกอบ เท่ากับ 0.20 ขึ้นไป จัดตัวแปรเข้าองค์ประกอบและพิจารณาตั้งชื่อองค์ประกอบที่ได้ให้สอดคล้องกับลักษณะของตัวแปรที่อยู่ในองค์ประกอบนั้น 9 แล้วจึงนำเสนอตัวแปรที่ได้ในแต่ละองค์ประกอบ

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบ ผู้วิจัยได้องค์ประกอบที่ไม่มีความสัมพันธ์กันและมีอิสระต่อกันจำนวน 5 องค์ประกอบ เมื่อพิจารณาค่าไอแกน (Eigen values) มีค่ามากกว่าหรือเท่ากับ 1 โดยแต่ละองค์ประกอบนั้น ประกอบด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไปและมีค่าน้ำหนักปัจจัยมากกว่า 0.5 ขึ้นไป พบว่าจากรายการตัวแปรพฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพทั้งหมดรวม 33 ข้อ ภายหลังจากหมุนแกนวิเคราะห์องค์ประกอบ คงเหลือตัวแปรที่ได้ตามเกณฑ์การพิจารณาการวิเคราะห์องค์ประกอบของ Devellis⁹ ทั้งหมด 20 ตัวแปร (ข้อคำถาม) ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ซึ่งมีค่าไอแกนตั้งแต่ 1.043-10.112 และองค์ประกอบทั้งหมดสามารถอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 66.945 ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าไอแกน (Eigen Value) ค่าร้อยละของความแปรปรวน (% of Variance) และค่าร้อยละสะสมของความแปรปรวน (Cumulative %) ในแต่ละองค์ประกอบของพฤติกรรมความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ

องค์ประกอบ (Component)	ค่าไอแกน (Eigen Value)	ค่าร้อยละของ ความแปรปรวน (% of Variance)	ค่าร้อยละสะสมของ ความแปรปรวน (Cumulative %)
1	10.112	40.472	40.472
2	2.268	9.073	49.455
3	1.721	6.885	56.430
4	1.586	6.344	62.773
5	1.043	4.172	66.945

ผู้วิจัยได้ตั้งชื่อองค์ประกอบพฤติกรรมความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพให้สอดคล้องกับลักษณะตัวแปรที่อยู่แต่ละองค์ประกอบดังนี้ คือ องค์ประกอบที่ 1 ความรักในงาน มีตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 40.472 น้ำหนักปัจจัย มีค่าตั้งแต่ .568-.892 องค์ประกอบที่ 2 ด้านความมุ่งมั่นในงาน มีตัวแปรย่อย 3 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 9.073 น้ำหนักปัจจัย มีค่าตั้งแต่ .570-.743 องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น มีตัวแปรย่อย

3 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.885 น้ำหนักปัจจัย มีค่าตั้งแต่ .763-.814 องค์ประกอบที่ 4 การทำงานด้วยความเต็มใจ มีตัวแปรย่อย 5 ตัวแปร อธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 6.344 น้ำหนักปัจจัย มีค่าตั้งแต่ .506-.788 และองค์ประกอบที่ 5 ความกระตือรือร้นในงาน มีตัวแปรย่อย 4 รายการอธิบายความแปรปรวนได้ร้อยละ 4.172 น้ำหนักปัจจัยมีค่า ตั้งแต่ .545-.805 ดังแสดงในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าน้ำหนักปัจจัย (Factor loading) ของตัวแปรพฤติกรรมความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพที่อธิบายลักษณะแต่ละองค์ประกอบ

ลำดับที่	พฤติกรรมความสุขในงาน	ค่าน้ำหนักปัจจัย
องค์ประกอบที่ 1 ด้านความรักในงาน		
1	รับรู้ว่าการที่ทำงานเป็นงานที่มีประโยชน์	.892
2	รู้สึกว่าได้ทำงานวิชาชีพพยาบาลเป็นงานที่ดี	.827
3	รู้สึกว่าการที่ทำงานที่มีความหมายกับชีวิตของท่าน	.762
4	ภูมิใจในงานที่ทำ	.677
5	รู้สึกว่าการที่ทำงานเป็นสิ่งที่ทำด้วยความสามารถ	.568
องค์ประกอบที่ 2 ด้านความมุ่งมั่นในงาน		
1	มาปฏิบัติงานตรงเวลา	.743
2	มุ่งมั่นปฏิบัติงานเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย	.589
3	มีสมาธิขณะปฏิบัติงาน	.570
องค์ประกอบที่ 3 ด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น		
1	ไม่แสดงอารมณ์ฉุนเฉียวขณะปฏิบัติงาน	.814
2	ยิ้มแย้มแจ่มใสกับทุกคนที่มีปฏิสัมพันธ์ด้วยขณะปฏิบัติงาน	.808
3	มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีกับทุกคน	.763
องค์ประกอบที่ 4 ด้านการทำงานด้วยความเต็มใจ		
1	เสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน	.788
2	ไม่คิดลาออกจากวิชาชีพพยาบาลแม้ว่าจะเป็นงานที่หนัก	.759
3	เต็มใจช่วยเหลืองานอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานประจำ	.745
4	พึงพอใจกับการทำงานวิชาชีพพยาบาลในปัจจุบัน	.742
5	รู้สึกว่าเวลาในการทำงานหมดไปอย่างรวดเร็ว	.506
องค์ประกอบที่ 5 ด้านความกระตือรือร้นในงาน		
1	พร้อมที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ในการทำงานอย่างต่อเนื่อง	.805
2	มีความกระฉับกระเฉงขณะปฏิบัติงาน	.763
3	ยินดีช่วยเหลือผู้อื่นทันทีที่สามารถช่วยเหลือได้	.680
4	พร้อมเผชิญปัญหาที่เกิดขึ้นขณะปฏิบัติงาน	.545

การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการศึกษาค้นพบว่าองค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพมี 5 องค์ประกอบ ได้แก่ ความรักในงาน ความมุ่งมั่นในงาน การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ความเต็มใจในการทำงานและความกระตือรือร้นในงาน ซึ่งผู้วิจัยนำมาอภิปรายผลได้ดังนี้

1. ด้านความรักในงาน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะทำให้พยาบาลวิชาชีพเห็นประโยชน์และเห็นคุณค่าในงานที่ทำ ทำให้ปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ใส่ใจกับงานที่ได้รับมอบหมาย และเกิดความคงอยู่ในวิชาชีพ สอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าความรักในงาน เป็นการรับรู้ของบุคคลที่มีความรู้สึกรัก รู้สึกผูกพันกับงาน รับรู้ว่าตนเองมีงานที่ต้องทำให้เสร็จ มีความยินดีที่จะทำงาน เกิดความรู้สึกทางบวกกับงานที่ทำ มีความต้องการที่จะปฏิบัติงานนั้นๆ อีกทั้งยังมีความภูมิใจในงานที่ตนเองได้รับมอบหมายให้ทำ⁶ อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวคิดความอยู่ดีมีสุข (Subjective well being) ที่ได้กล่าวถึงความพึงพอใจในงานว่าเป็นความรู้สึกที่ได้ทำในสิ่งที่ตัวเองชอบ พึงพอใจที่ตนได้ทำงานสำเร็จตามเป้าหมายที่วางไว้⁵ นอกจากนี้ยังพบว่าความสุขที่แท้จริงในการดูแลผู้ป่วยคือการที่พยาบาลวิชาชีพมีความตั้งใจที่จะให้ผู้ป่วยได้รับการบริการที่มีคุณภาพ และดีที่สุด นำความรู้ความสามารถและทักษะต่างๆ มาจัดการกับปัญหาของผู้ป่วย ทำให้พยาบาลมีความรู้สึกว่าคุณค่าและมีความภาคภูมิใจในตนเอง ภูมิใจในวิชาชีพที่ได้ช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม⁸ สอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่าความสุขเกิดจากใจรักในวิชาชีพและการช่วยเหลือผู้ป่วย เสมือนได้ทำบุญทุกวันจากการให้การพยาบาล ทำให้หล่อเลี้ยงจิตวิญญาณของพยาบาลให้เข้มแข็ง มีความสุขและคงอยู่ในวิชาชีพได้¹¹ ผลการศึกษาจะเห็นได้ว่าความรักในงานเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดสำหรับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ เนื่องจากลักษณะของงานที่ต้องรับผิดชอบ เป็นโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยซึ่งส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลระดับตติยภูมิ ต้องให้บริการผู้ป่วยที่มีความซับซ้อน หลากหลาย และเป็นผู้ป่วยหนัก ยังต้องใช้เครื่องมืออุปกรณ์การแพทย์ที่ก้าวหน้าทันสมัย มีทีมสหสาขาวิชาชีพที่เฉพาะทางในการร่วมดูแลรักษาผู้ป่วย นอกจากการให้บริการทางการแพทย์แล้ว โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยยังต้องเป็นศูนย์บริการทางวิชาการ เป็นแหล่งเรียนรู้ศึกษาดูงานของบุคลากรทางการแพทย์ พยาบาลวิชาชีพก็มีหลักสูตรการเรียนการสอนเฉพาะทางที่ต้องใช้บุคลากรในหน่วยงานในการสอนทางด้านทางคลินิกให้กับนักศึกษา ดังนั้นจากภาระงานที่ต้องรับผิดชอบ

ทำให้พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐรับรู้ได้ว่างานที่ทำอยู่เป็นงานที่ดี ประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม เป็นงานที่มีความหมายกับชีวิต นอกจากจะเป็นอาชีพที่มีรายได้เป็นค่าตอบแทนแล้ว ยังได้ช่วยเหลือผู้รับบริการให้หายจากการเจ็บป่วย เกิดความภาคภูมิใจและรักในวิชาชีพ

2. ด้านความมุ่งมั่นในงาน เป็นองค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพที่สำคัญเนื่องจากการเป็นการเตรียมความพร้อมในการทำงาน เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการปฏิบัติงาน วิชาชีพพยาบาลเป็นงานที่ต้องจัดการกับปัญหาและชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นเมื่อมีความพร้อม มาปฏิบัติงานตรงเวลา มุ่งมั่นที่จะปฏิบัติงานให้สำเร็จและมีสมาธิในการปฏิบัติงาน ก็จะสามารถควบคุมและจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ อีกทั้งการมีสมาธิก็จะทำงานไม่ผิดพลาด ไม่เกิดความเสียหายทั้งต่อชีวิตและทรัพย์สินของผู้รับบริการ งานที่ทำก็ออกมามีคุณภาพ ทำให้ผู้รับบริการมีความพึงพอใจในการบริการ สอดคล้องกับแนวคิดความสุขที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบของความสุขที่เกิดจากการทำงาน ในเรื่องของความพอใจและความสุขกายไว้ว่าบุคคลที่มีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง มีความสุขที่ได้ทำงานจะทำให้มีความพร้อมในการเผชิญและจัดการปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพ⁴ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาที่พบว่าความสุขในการทำงานเกิดขึ้นเมื่อพยาบาลวิชาชีพสามารถปรับตัวให้เข้ากับการทำงาน พร้อมกับมีความเข้าใจในงาน ทำให้ทำงานอย่างมีความสุขและราบรื่น⁹ จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ มีแรงกดดันจากการทำงานหลายด้าน ทั้งตัวผู้รับบริการที่มีความคาดหวังว่าโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยต้องดูแลรักษาดีมีคุณภาพที่สุดในขณะเดียวกันปริมาณของผู้รับบริการก็มีสูงขึ้น ทำให้พยาบาลวิชาชีพต้องทำงานแข่งกับเวลาเพื่อจะสามารถให้การพยาบาลผู้ป่วยได้เพิ่มขึ้น โดยงานที่ต้องมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน นอกจากนี้ลักษณะผู้ป่วยที่มีอาการหนัก มีเหตุฉุกเฉิน พยาบาลวิชาชีพมีสมาธิ เตรียมพร้อมในการปฏิบัติงานในทุกสถานการณ์ ดังนั้นจากผลการศึกษาจึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบในด้านนี้เป็นด้านที่สำคัญสำหรับพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ คือมาปฏิบัติงานตรงเวลา มุ่งมั่นปฏิบัติงานให้สำเร็จตามเป้าหมายและที่สำคัญคือต้องพร้อมและมีสมาธิอยู่เสมอในการปฏิบัติงาน

3. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น องค์ประกอบด้านนี้มีความสำคัญ เนื่องจากงานพยาบาลเป็นงานที่ต้องให้บริการทั้งผู้ป่วยและญาติ รวมถึงต้องติดต่อประสานงานกับทีมสหสาขาวิชาชีพ หากพยาบาลปฏิบัติด้วยสีหน้าที่ยิ้มแย้ม แจ่มใส ไม่แสดง

อารมณ์ฉุนเฉียว ให้ข้อมูลด้วยท่าทีที่สุภาพ นุ่มนวล ก็จะทำให้ผู้รับบริการเกิดความพึงพอใจในการบริการ ไม่เกิดการฟ้องร้องสำหรับทีมสหสาขาวิชาชีพก็จะทำให้ปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความราบรื่น ไม่เกิดความขัดแย้งกัน ก็จะทำให้มีบรรยากาศในการทำงานที่ดี ส่งผลต่องานที่ออกมาย่อมมีประสิทธิภาพด้วยกันสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า การติดต่อสัมพันธ์เป็นความสัมพันธ์ของบุคลากรที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกัน มีบรรยากาศที่ดีในการทำงาน ทำให้งานสำเร็จและมีประสิทธิภาพ⁶ และพบว่าสิ่งแวดล้อมเชิงปฏิสัมพันธ์ระหว่างพยาบาลวิชาชีพและทีมสหสาขาวิชาชีพ ทำงานช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เป็นมิตร มีน้ำใจต่อกัน มีความรักใคร่เป็นห่วงกัน ทำให้พยาบาลวิชาชีพเกิดความอบอุ่นใจและมีความสุขในงานเพิ่มขึ้น⁸ ยังพบว่าความสุขในการปฏิบัติงานเกิดจากสัมพันธ์ภาพกับบุคคลในองค์กร เกิดจากการช่วยเหลือเกื้อกูลกันและมีการทำงานเป็นทีม¹² จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าการมีปฏิสัมพันธ์เป็นองค์ประกอบหนึ่งของพฤติกรรมความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ เนื่องจากลักษณะงานที่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อยู่เสมอ ทั้งผู้รับบริการ ญาติ และโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ เป็นโรงเรียนแพทย์ที่มีความเฉพาะทางที่หลากหลาย ผู้ป่วยที่มีอาการเจ็บป่วยหลายระบบก็จะมีแพทย์เฉพาะทางในแต่ละสาขาร่วมรักษา พยาบาลวิชาชีพมีหน้าที่ในการดูแลผู้ป่วยตลอด 24 ชั่วโมง เป็นศูนย์กลางในการส่งต่อข้อมูลระหว่างแพทย์กับแพทย์ แพทย์กับผู้ป่วยและแพทย์กับญาติ ดังนั้นการมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐจึงเป็นสิ่งสำคัญ โดยเฉพาะการให้ข้อมูลทั้งญาติและแพทย์เพื่อวางแผนการรักษาผู้ป่วยดังนั้นการไม่แสดงอารมณ์ฉุนเฉียว มีสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส มีปฏิสัมพันธ์ที่ดี จึงเป็นพฤติกรรมสำคัญขององค์ประกอบด้านการมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น ที่จะแสดงให้เห็นได้ว่าพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐมีความสุขในการทำงาน

4. ด้านการทำงานด้วยความเต็มใจ เป็นองค์ประกอบที่มีความมีความสำคัญเพราะเป็นงานที่ให้ผู้รับบริการได้ดูแลรักษาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในหอผู้ป่วยวิกฤต สภาพผู้ป่วยที่หนัก เครื่องมืออุปกรณ์ช่วยชีวิตที่หลากหลาย บุคลากรไม่พอ จึงมีความจำเป็นต้องช่วยเหลือกันและเสียสละเวลาปฏิบัติต่อให้เสร็จเพื่อช่วยชีวิตผู้ป่วย ดังนั้นหากพยาบาลวิชาชีพไม่มีความเต็มใจในการทำงาน ก็จะทำให้ไม่มีความสุข ที่จะทำงานไม่อย่างที่จะช่วยเหลืองานต่อไปได้ สอดคล้องกับงานวิจัยที่พบ

ว่าความพอใจในงานทั้งลักษณะงาน สภาพแวดล้อมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการทำงานมีความสำคัญ ทำให้มีความสุขในการทำงานและทำให้งานที่ทำออกมาสำเร็จตามเป้าหมายได้² อีกทั้งยังพบว่าความสุขในงานคือมีความสุขกาย สบายใจเมื่อได้ทำงานในสภาพแวดล้อมที่อบอุ่นและปลอดภัย¹⁰ ทั้งนี้รวมถึงการช่วยเหลืองานอื่นๆ นอกจากงานประจำและการเสียสละเวลาส่วนตัวในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ในหน่วยงาน หากพยาบาลวิชาชีพไม่เต็มใจที่จะทำงานก็จะเป็นไม่มีความสุข ไม่อยากเข้าร่วมช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ เช่นกัน จากผลการศึกษาค้นคว้าพบว่าตัวแปรพฤติกรรมที่สำคัญขององค์ประกอบด้านการทำงานด้วยความเต็มใจ คือการเสียสละเวลาส่วนตัวเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงาน แม้จะรับรู้ว่าอาชีพพยาบาลเป็นงานที่หนักแต่ก็ไม่คิดลาออกจากวิชาชีพ เต็มใจที่จะช่วยเหลืองานอื่นๆ นอกเหนือจากงานประจำ เนื่องจากพยาบาลมหาวิทยาลัยโรงพยาบาลของรัฐ เป็นโรงพยาบาลขนาดใหญ่และมีงานที่รับผิดชอบหลายด้าน ทั้งการบริการ งานวิชาการและงานพัฒนาคุณภาพ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องมีการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นการเสียสละเวลาส่วนตัวในการทำกิจกรรมหรือช่วยเหลืองานอื่นๆ ของหน่วยงานนอกเหนือจากงานประจำจึงสำคัญสำหรับพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลของรัฐ เพื่อที่จะพัฒนางาน พัฒนางค์กรให้มีความก้าวหน้าและให้บริการที่มีคุณภาพได้มาตรฐานเป็นที่ยอมรับของผู้รับบริการ

5. ด้านความกระตือรือร้นในงาน เป็นองค์ประกอบที่ทำให้ผลการปฏิบัติงานของพยาบาลมีคุณภาพ มาตรฐาน ภายใต้อัจฉริยะและนวัตกรรมต่างๆ ที่มีการศึกษาและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากเทคโนโลยีที่ก้าวหน้าทันสมัย หากพยาบาลวิชาชีพมีองค์ประกอบในด้านนี้ ก็จะทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้ทำงานมีประสิทธิภาพเกิดความก้าวหน้าในวิชาชีพ ส่งผลต่อหน่วยงานและองค์กรวิชาชีพพยาบาล สอดคล้องกับแนวคิดความสุขสมบูรณ์ที่ได้กล่าวถึงองค์ประกอบ ด้านความกระตือรือร้นในงาน ว่าเป็นความรู้สึกของบุคคลในขณะที่ทำงาน รู้สึกอยากทำงาน มีความตื่นตัว ทำงานด้วยความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง มีชีวิตชีวาในขณะที่ทำงาน⁷ ซึ่งสอดคล้องกับวิจัยที่พบว่าความสุขที่ได้พัฒนางาน พัฒนางานด้วยการได้รับการส่งเสริมให้มีความรู้ความสามารถ ให้เกิดทักษะในการทำงาน นำความรู้ความสามารถช่วยให้พัฒนางานของตนเองให้ดีขึ้น ส่งผลให้มีโอกาสก้าวหน้าในงานและช่วยให้ทำงานและอยู่ในองค์กรอย่างมีความสุข¹¹ และยังพบว่าความสุขเกิดจากการที่ผู้ปฏิบัติงานได้แสดงความสามารถในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบ

หมาย มีความถนัดและมีความสามารถในงานนั้นๆ ทำให้งานสำเร็จและเป็นที่ยอมรับ¹² จากผลการศึกษาพบว่าความกระตือรือร้นในงาน เป็นองค์ประกอบความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ เนื่องจากโรงพยาบาลมหาวิทยาลัย เป็นโรงเรียนแพทย์และเป็นศูนย์กลางทางด้านวิชาการ จากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี การค้นพบโรคใหม่ๆ การรักษาการพยาบาลที่เป็นแนวทางการรักษาใหม่ สิ่งต่างๆ เหล่านี้จำเป็นอย่างยิ่งสำหรับพยาบาลวิชาชีพที่ต้องเรียนรู้และพัฒนาตนเองอยู่เสมอ เพื่อให้ทันกับสถานการณ์ปัจจุบัน พร้อมทั้งเรียนรู้และรับสิ่งใหม่ๆ ที่เกิดขึ้น เพื่อที่จะได้นำมาพัฒนางานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งพยาบาลต้องมีความคล่องแคล่ว กระฉับกระเฉง ทำงานแข่งกับเวลาที่เร่งรีบ ยินดีช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อให้งานสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้นความกระตือรือร้นในงาน จึงเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่แสดงถึงความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลรัฐได้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์องค์ประกอบของแบบประเมินพฤติกรรมที่มีความสุขในงานของพยาบาลวิชาชีพ ดังนั้นควรนำผลการศึกษาที่ได้มาวิจัยและพัฒนาแบบประเมินต่อ โดยการวิเคราะห์ยืนยันองค์ประกอบที่ได้ หากค่าความเที่ยงของแต่ละองค์ประกอบและหากค่าความเที่ยงรวมของแบบประเมินทั้งฉบับ เพื่อเป็นการตรวจสอบคุณภาพของแบบประเมิน ผลการวิจัยนี้ได้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐ ซึ่งอาจมีความแตกต่างด้านโครงสร้างหน่วยงาน ลักษณะการทำงานและการสนับสนุนจากองค์กรที่แตกต่างจากโรงพยาบาลระดับอื่นๆ ดังนั้นหากนำไปพัฒนาสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในโรงพยาบาลระดับอื่น ควรมีการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของตัวแปร ข้อคำถามให้สอดคล้องกับบริบทของโรงพยาบาลก่อนนำไปใช้จริง จะได้ข้อมูลพื้นฐานเป็นแนวทางสำหรับผู้บริหารในการส่งเสริมให้พยาบาลวิชาชีพมีความสุขในการทำงานต่อไป

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโรงพยาบาลมหาวิทยาลัยของรัฐในการอนุเคราะห์ให้ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณคณะพยาบาลศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนบางส่วนสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

References

1. Srisuphan W, Sawaengdee K. Policy Recommendations to solve the shortage of Professional Nurses in Thailand. Thai Journal of Nursing Council. 2012; 27(1): 5-12. (in Thai)
2. Lertwibulmongkol J, Aunguroch Y. Personal factors, Work empowerment, Achievement motivation, and Work happiness of Staff nursed, Governmental university hospital. Thai Journal of Nursing Council. 2004; 19(2): 26-38. (in Thai)
3. Sornsuthi S, Aunguroch Y. Relationships between personal factors, Personality, Self esteem, and Work happiness of staff nurses in intensive care unit, Government hospitals, Bangkok Metropolis. Journal of The Royal Thai Army Nurse. 2011; 12(1): 51-57. (in Thai)
4. Furnham, A., and Brewin, C. J. Personality and happiness. Personality and Individual Difference. 1990; 11: 1093-1096.
5. Diener, E. Subjective Well-Being: The science of happiness and proposal for a national index. The American Psychologist Association. 2000; 1(2): 34-43.
6. Manion, J. Joy at work: Creating a positive workplace. Journal of Nursing Administration. 2003; 33(12): 652-659.
7. Warr, P. The measurement of well-being and other aspects of mental health. Journal of Occupation Psychology. 1990; 63: 193-210.
8. Wannapin T, Wisarith W. Happiness at work of Professional Nursing Staffs in an autonomous university hospital. Ramathibodi Nursing Journal. 2012; 18(1): 9-23. (in Thai)
9. DeVellis, R. F. Scale development: Theory and applications. 3rded. Newbury Park: Sage; 2012.

10. Srisathitnarakul B. Development and Validation of Reserch Instruments: Psychometric Properties. Bangkok: Chulalongkorn University; 2012. (in Thai)
11. Chirawatkun S et.al. Happiness and Profession Attachment amongst Thai Registered Nurses. Thai Journal of Nursing Council. 2012; 27(4): 26-42. (in Thai)
12. Jintanawalee N. Happiness at work among the professional nurse in hospitals changwat samutsakorn. A Thesis for the Degree of Master of Arts Department of Psychology and Guidance. Bangkok: Silpakorn university. 2010. (in Thai)